

Úti jelentés az NYMTIT 2014.06.01-2014.06.04. között Olaszországban és Svájcban tett tanulmányútjáról

A tanulmányút szakmai út első állomása az olaszországi Caorso volt, ahol egy leszerelés alatt lévő atomerőművet látogattunk meg. Caorso Milánótól kb. 80 km-re DNY-ra fekszik, az itt lévő atomerőmű az egyike annak a négy erőműnek, amelyek bezárás után bontás alatt állnak, illetve bontásra várnak.

A helyszínen Guido Constantini külkapcsolati menedzser fogadott bennünket, majd három előadás keretében mutatták be a munkálatokat végző Sogin céget, illetve tevékenységének különböző területeit.

Az első előadásban Guido Constantini bemutatta a Sogin vállalatot. A Sogin 100 %-os állami tulajdonú cég, amelynek tevékenysége hasonló az RHK tevékenységéhez. Felelős az olaszországi radioaktív hulladékok elhelyezéséért és a nukleáris létesítmények lebontásáért. A hulladékok az atomenergia ipari eredetűeken kívül magukban foglalják az egyéb ipari és gyógyászati hulladékokat is. A tevékenységek engedélyeinek beszerzése is a cég feladata.

A Nucleco nevű leányvállalata –amelyben a Sogin 60%-os tulajdonrészrel bír – végzi a hulladékok vizsgálatát és osztályozását.

A tevékenység finanszírozását, Magyarországhoz hasonlóan egy célzott alapból végzik, amelybe lakosonként 2 EUR/év összeg kerül befizetésre, amely a villamos energia árába van beépítve, ezen felül az ipari és gyógyászati hulladéktermelők még külön összeget fizetnek be (ebből kalkulálva az alapba történő éves befizetés összege minimálisan mintegy 120-130 millió EUR –kb. 36-39 Mrd HUF). Az alap felhasználását szintén állami szervezetek ellenőrzik.

A Sogin és a Nucleco együttesen mintegy 1000 fős létszámot foglalkoztat, ebből mintegy 400 fő a római központban, a többi 600 fő a telephelyeken dolgozik. 8 telephellyel (bontási hellyel) rendelkeznek, ebből 4 atomerőmű –Vercelli, Caorso, Latina és Gorigliano városokban.

A 8 bontási hellyel költségvetése –a tájba illesztett végállapot szintjének eléréséig– 3,8 Mrd EUR. Ezen felül a keletkezett bontási hulladékok tárolóira még 2,5 Mrd EUR-t költenek, így a projektek teljes költsége 6,3 Mrd EUR. A 3,8 Mrd EUR magában foglalja a Franciaországban végzett reprocesszálás költségeit is. Bemutatott egy 2035-ig szóló létszámtervet is, amely szerint a csúcs létszám 2016-ban lesz mintegy 1600 fővel. A létszámterv nem tartalmazza a megépítendő tárolók létszámát.

A megépítendő Nemzeti Tárolók építésénél mintegy 80 000 m³ kis aktivitású (LLW) –amelynek 60%-a a bontási és 40%-a a gyógyászatból származik– hulladék elhelyezésével számolnak. Közepes illetve nagyaktivitású (I/HLW) hulladékokból mintegy 15 000 m³ keletkezik, amelyeket egyelőre átmeneti tárolókban helyeznek el.

2008-ban Caorsóban elindítottak egy sugárvédelmi- és biztonsági, környezetvédelmi szakiskolát.

A második előadásban Constantini úr munkatársnője a caorso-i atomerőművet mutatta be. Az erőmű 860 MW villamos teljesítményű, 1970-ben épült, forralóvízes rendszerű, 1986 októberében, a csernobili baleset után leállították, majd 1990-ben döntöttek a lebontásáról. A bontás során eddig mintegy 2800 m³ radioaktív hulladék keletkezett. 2007-2008-ban került sor a külső hűtőtornyok

bontására, majd 2007-től kiszereztek a fűtőelemeket (összesen 190 tonnát) és 2010-ben kiszállították azokat Franciaországba.

A radioaktív hulladékok kezelése keretében 600 db 200 l-es hordóban 350 tonna kisaktivitású hulladékot szállítottak el Svédországba égetésre, ahonnan 204 db hordó jött vissza, tele radioaktív pernyével. Mindez szállítással együtt mintegy 5 millió EUR-ba került.

A bontás során összesen 320 000 m³ hulladék keletkezik, ebből 4800 m³ kis- és közepes aktivitású.

A harmadik előadásban a Sogin kommunikációs munkatársa a nyilvánosságnak a munkálatok során történő bevonásáról beszélt. A kulcsszavai ebben a témában az elszámoltathatóság, információ, átláthatóság, bevonás.

A kommunikációs csatornák közül kiemelten kezelik az internetet. A youtube-on is elérhetőek kisfilmjeik a Soginchannel nevű linken, amelyek közül be is mutatták az erőmű reaktorának lebontásáról készített 3D-s animációs filmet.

Ezután bemutatta a nemzeti radioaktív hulladéktároló (ők is a magyarországihoz hasonló néven említik ezt) helyszín kiválasztásának, illetve létesítésének lépéseit. Az első lépés térkép készítése a potenciálisan alkalmas befogadó helyszínekről, illetve a tároló előzetes tervének elkészítése, a második a helyszín kiválasztása, a harmadik a helyszíni alkalmassági vizsgálatok elvégzése, a negyedik a környezeti hatásvizsgálat és a tervezés.

A befogadó települések támogatásáról:

A létesítményt befogadó településeknek 3 köre van: a tároló 15 km-es sugarú körén belül lévők, a tartomány és a régió.

Ennek összege jelenleg a telephelyeken 15 millió EUR/év, az ott lévő aktivitás szerint. A megépítendő tárolóknál is hasonló összegekben gondolkodnak. Ennek folyósítása olyan módon történne, hogy a településeken élő természetes személyek adókedvezményt kapnának.

Ennek a rendszernek a részletes kidolgozása jelenleg is folyik.

Az előadások után körbevezettek a létesítmény egy részén, megnéztük a lebontott külső hűtőtornyok helyét, helyreállított állapotban.

A következő helyszín a svájci Würenlingen mellett lévő ZWILAG (Zwischenlager Würenlingen AG) volt.

A fogadó cég részéről a tájékoztatásra kijelölt személy, a hall-ban a bemutató maketteket bemutatta, majd írásos tájékoztató anyagokat, valamint a létesítményt bemutató DVD-t adott át. Időhiány miatt több tájékoztatásra nem volt lehetőség. Az NYMTIT részéről átadásra kerültek a nagyaktivitású radioaktív hulladékutatról valamint az NYMTIT tájékoztatási tevékenységéről szóló írásos anyagok, reklám anyagok. A DVD-n lévő filmet út közben hazafelé a társulás megtekintette, és utána Buday Gábor részletes előadását hallgattuk meg a komplexum működéséről, az ott tárolt és kezelt hulladékfajtákról, technológiákról.

Zürichben a Társulás kihelyezett ülést tartott, amelyen a tagok megvitatták, elemezték a szakmai úton tapasztaltakat, annak tanulságait.

Kovács Győző

NYMTIT elnök